

Batılaşmacı Edebiyatın Kısa Macerası

– EDİP GÜL · 25 Kasım 2022

BATILAŞMACI EDEBİYATIN KISA MACERASI

Edebiyata Dair

x

1

Tevfik Fikret Edebiyatı Cedide, Ahmet Haşim Fecr-i Atidir. Tanzimat edebiyatı demek aslında Ziya aşā demektir. Bir iki şiiriyle Namık Kemal'i saysak bile Şinasi ikinci, sınıf kalem erbabıdır. Her ne kadar yeni edebiyatın ışığını yaktıysa da ek bir varlık gösterememiştir. Yıkma kalktığı büyük edebiyatın enkazı altında kalmıştır.

Birçok alanda ilkleri ortaya koymuş ama çok özendiği batılı anlamda bir sanatçı asla olamamıştır. Ne 'Şiir Evlenmesi' gerçek bir tiyatro eseri olabilmiş, ne de Büyük Reşit Paşa denilen Necip Fazıl'ın tabiriyle Küçük Reşit Paşa'ya yazdığı Kasideden başka bir varlık gösterememiştir.

Namık Kemal ise Vatan Kasidesi ve birkaç şiir dışında bir el ele tutulur bir eser verememiş, Vatan Yahut Silistre gibi o zaman için değerli birkaç oyunla edebiyat tarihine geçmek istemiş, eserleri yeterli olmayınca edebiyat dünyasında siyasetiyle yer alabilmiştir.

Ziya Paşa yaptıkları tarihi hatayı fark etmiş, Harabat adlı antolojiyi telif ederek günah çıkarma yoluna gitmiş, arkadaşı Namık Kemal tarafından ihanetle suçlanmıştır. Bu suçlama Tahrir-i Harabat adlı bir esere neden olmuş, Ziya Paşa da ona cevap olarak Tahrir-i Harabatı Tahrir adlı eserle karşılık vermiş, Namık Kemal ona Takip adlı eserle tartışmayı nihayetlendirmiştir.

Osmanlı Tarihinden Celaleddin Harzemşah'a ulaşan tarih ilgisiyle İslamcılığa ve Osmanlıcılığa kapısını açık bulunduran şair batıcılığın en önemli üç dehlizinden birini oluşturmuştur.

Tanzimat 1. Dönemin açtığı yolda ilerleyen Hamit- Ekrem-Sezai üçlüsü de bir varlık gösterememiş, edebiyatı cedide adlı kumanyadan doğru dürüst bir şair çıkabilmiştir. O da isnadiyla grubun yüz akı olmuş, inancıyla Türk Edebiyatında ilk tereddinin örneğini vermiş, edebiyatımızın irtidatını ilan ederek İslam dünyasının yüz karası olmuştur.

Cenap Şehabettin Elhan-ı Şita ile şiir semasına bir yıldız ve bir sürü moloz bırakmıştır. Recai Zade' nin Araba Sevda'sıyla eleştirdiği yanlış batıcılığın doğrusu bir türlü ortaya konulamamıştır. Muallim Naci ve Ahmet Mithat Efendi gibi iki Osmanlı fedaisi edebiyatımızı kurtaramamıştır. Halit Ziya'da batılı anlamda ilk romana kavuşan edebiyatımız batının yasak aşkını ve ruh hastası tilerini ülkemize ithal etmiştir.

Fecr-i Atiyle Edebiyat-ı Cedide 'nin başaramadığı yapılmak istenmiş ama buna muvaffak olunamamış, Ahmet Haşim'in klasik mertebeye ulaşan şiirlerinden başka bir varlık gösterilememiştir. Milli edebiyatla millîğe yol açılmamış, Cumhuriyete dek özgün bir edebiyata ulaşmak mümkün olmamıştır.

Cumhuriyet döneminin yüz akı Necip Fazıl, Sezai Karakoç ve sanatta Nazım Hikmet, Hasan Hüseyin, 1. Ve 2. Yeni, Atilla İlhan ve diğerleriyle Türk edebiyatı kurtarılabildiği. Yahya Kemal'le yeniden yüzünü

gösteren Divan Edebiyatı tekrar tünele girmiş, bir türlü gün ışığına çıkamamıştır.

Ahmet Kemal